

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА АВТОМАТИЗОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інженерного навчально-
наукового інституту ЗНУ

_____ Н.Г. Метеленко
(підпис) (ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 2021р.

Мікропроцесорна техніка в автоматизованих системах

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовки: магістр

Спеціальності: 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»

Освітньо-професійна програма: «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані
технології»

Укладач /Укладачі: Ніколаєнко А.М. доцент, канд. техн. наук, проф. каф. АУТП

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри автоматизованого
управління технологічними процесами

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2021 р.
Завідувач кафедри АУТП

_____
(підпис)

Пазюк М.Ю.
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
Інженерного навчально-наукового
інституту

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2021 р.
Голова науково-методичної ради ІННІ

_____
(підпис) Т.А. Шарапова
(ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 151 «Автоматика та управління» <i>(шифр і назва)</i>	Кількість кредитів – 4	Вибіркова <i>(обрати статус дисципліни відповідно до ОПП)</i>	
		Цикл дисциплін..... <i>(вказати цикл, до якого належить програма, відповідно до ОПП та навчального плану)</i>	
Спеціальність 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» <i>(шифр і назва)</i>	Загальна кількість годин –120	Семестр:	
Спеціалізація / Предметна спеціальність <i>(для спеціальностей 014, 016, 035, 227)</i> _____		3 -й	4 -й
Освітньо-професійна програма «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» <i>(назва)</i>	*Змістових модулів – 6	Лекції	
		28год.	8 год.
		Практичні <i>(обрати вид занять відповідно до навчального плану освітньої програми)</i>	
		14год.	4 год.
		Самостійна робота	
		78 год.	108 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський <i>(необхідне обрати)</i>	Кількість поточних контрольних заходів – 12	Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен <i>необхідне обрати)</i>	

*Кількість змістових модулів визначається за формулою: $ZM = (ЗКК - 1К) \times 2$, де ZM – змістові модулі, $ЗКК$ – загальна кількість кредитів, $1К$ – 1 кредит, що відводиться на підсумковий семестровий контроль.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Мікропроцесорна техніка в автоматизованих системах» є: вивчення принципів будови та організації роботи мікропроцесорів, формування знань про сучасні мікропроцесорні системи і придбання навичок програмування мовою Асемблер.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Мікропроцесорна техніка в автоматизованих системах» є: ознайомлення студентів з основами мікропроцесорної техніки, місцем та роллю мікропроцесорів у системах автоматизації, існуючими системами числення та перетворення чисел з однієї системи в іншу, двійковою арифметикою, мовою Асемблер.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; Здатність розробляти нескладні програми мовою Асемблер.	Вітповідь на екзамені.

Міждисциплінарні зв'язки. При вивченні дисципліни «Мікропроцесорна техніка в автоматизованих системах» використовуються знання, що отримані студентами в процесі викладання дисципліни «Фізика». Знання, що отримують студенти протягом вивчення дисципліни «Мікропроцесорна техніка в автоматизованих системах» застосовуються при вивченні дисциплін «Мікропроцесорна техніка та електроніка» «Мікропроцесорні та програмні засоби автоматизації», «Технічні засоби автоматизації».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Загальні відомості про мікропроцесори та мікропроцесорні системи

Тема 1. Історія виникнення та класифікація мікропроцесорів.

Зміст

1. Історія розвитку мікропроцесорів.
2. Класифікація мікропроцесорів.

Тема 2 Архітектура та типи архітектур мікропроцесорних систем.

Зміст

1. Узагальнена архітектура мікропроцесора.
2. Типи архітектур мікропроцесорних систем.

Змістовий модуль 2 Основи мікропроцесорної техніки

Тема 3. Архітектура 8-розрядного мікропроцесора.

Зміст

1. Арифметично-логічний блок.
2. Блок реєстрів.
3. Пристрій управління та синхронізації.

Тема 4. Пам'ять мікропроцесорних систем.

Зміст

1. Класифікація запам'ятовуючих пристроїв.
2. Багатомодульна організація пам'яті.
3. Організація стекової пам'яті.

Тема 5. Організація роботи мікропроцесорної системи.

Зміст

1. Обмін інформацією в мікропроцесорах і мікропроцесорних системах.
2. Використання регістра адреси/даних.
3. Використання вказівника стеку.

Змістовий модуль 3 Числа, кодування і арифметична інформація

Тема 6. Системи числення та перетворення чисел з однієї системи числення в іншу.

Зміст

1. Короткі теоретичні відомості.
2. Двійкова система числення.
3. 16- річна система числення.
4. 8-річна система числення.

Тема 7. Двійкова арифметика і додатковий код.

Зміст

1. Двійкова арифметика.
2. Додатковий код.
3. Арифметика у додатковому коді.

Змістовий модуль 4 Програмування мікропроцесора.

Тема 8. Машинна мова і Асемблер. Склад команд мікропроцесора.

Зміст

1. Загальні поняття про Асемблер.
2. Система команд мікропроцесора.

Тема 9. Команди передавання даних.

Зміст

1. Склад команд передавання даних
2. Пряма адресація.
3. Регістрова адресація.
4. Непряма адресація.

Тема 10. Склад команд арифметичних дій.

Зміст

1. Команди додавання.
2. Команди віднімання.

Змістовий модуль 5 Команди керування.

Тема 11. Команди логічних операцій та зсувів.

Зміст

1. Команди логічних операцій
2. Команди зсуву.
3. Склад команд решти операцій.

Тема 12. Робота з підпрограмами і команди решти операцій.

Зміст

1. Склад команд операцій виклику підпрограм та повернення в основну програму.
2. Команд решти операцій.

Змістовий модуль 6 Прикладне програмування.

Тема 13. Організація переходів у програмах.

Зміст

1. Команди операцій розгалуження.
2. Розгалуження програм.

Тема 14. Прикладне програмування

Зміст

1. Обробка структури даних.
2. Сортування.
3. Часові затримки.
4. Логичні функції

4. Структура навчальної дисципліни

*На кожен змістовий модуль необхідно передбачити проведення мінімум одного поточного комплексного контрольного заходу, який би діагностував як рівень засвоєння теоретичних знань здобувачів, так і рівень сформованості вмінь та навичок.

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	8	4	2	2	-	9	13	6	4	10
2	15	10	6	2	2	-	7	13	7	3	10
3	15	10	4	2	2	2	9	11	6	4	10
4	15	14	6	2	4	2	5	11	5	5	10
5	15	6	4	-	2	-	9	15	6	4	10
6	15	6	4	-	2	-	9	15	6	4	10
Усього за змістові модулі	90	54	28	8	14	4	48	78	36	24	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30						30	30			40
Загалом	120	54	28	8	14	4	78	108	36	24	100

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	1. Історія виникнення та класифікація мікропроцесорів. 2. Архітектура та типи архітектур мікропроцесорних систем.	2 2	2
2	3. Архітектура 8-розрядного мікропроцесора. 4. Пам'ять мікропроцесорних систем. 5. Організація роботи мікропроцесорної системи.	2 2 2	2
3	6. Системи числення та перетворення чисел з однієї системи числення в іншу. 7. Двійкова арифметика і додатковий код.	2 2	2
4	8. Машинна мова і Асемблер. Склад команд мікропроцесора. 9. Команди передавання даних. 10. Склад команд арифметичних дій.	2 2 2	2
5	11. Команди передавання даних. 12. Робота з підпрограмами.	2 2	-
6	13. Організація переходів у програмах. 14. Прикладне програмування.	2 2	-
Разом		28	8

6. Теми практичних (семінарських/лабораторних) занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	1. Системи числення та перетворення чисел з однієї системи числення в іншу.	2	-
2	2. Двійкова арифметика та арифметика у додатковому коді операндів.	2	-
3	3. Дослідження способів адресації.	2	2
4	4. Розробка та дослідження програм з використанням арифметичних дій. 5. Розробка та дослідження програм з використанням логічних операцій і команди зсуву.	2 2	2
5	6. Організація і дослідження переходів у програмах.	2	-
6	7. Програмування з використанням стекової пам'яті.	2	-
Разом		14	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів *

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	**Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Поточні опитування на лекціях	Зміст попередньої лекції	Знання матеріалу попередньої лекції	6
	виконання практичних завдань	Відповідно до теми практичних занять	Якість виконання	4
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			10
2	Поточні опитування на лекціях	Зміст попередньої лекції	Знання матеріалу попередньої лекції	7
	виконання практичних завдань	Відповідно до теми практичних занять	Якість виконання	3
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			10
3	Поточні опитування на лекціях	Зміст попередньої лекції	Знання матеріалу попередньої лекції	6
	виконання практичних завдань	Відповідно до теми практичних занять	Якість виконання	4
Усього за ЗМ 3 контр. Заходів	2			10
4	Поточні опитування на лекціях	Зміст попередньої лекції	Знання матеріалу попередньої лекції	5
	виконання практичних завдань	Відповідно до теми практичних занять	Якість виконання	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			10
5	Поточні опитування на лекціях	Зміст попередньої лекції	Знання матеріалу попередньої лекції	6
	виконання практичних завдань	Відповідно до теми практичних занять	Якість виконання	4
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2	2		10
6	Поточні опитування на лекціях	Зміст попередньої лекції	Знання матеріалу попередньої лекції	6

	виконання практичних завдань	Відповідно до теми практичних занять	Якість виконання	4
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			10
Усього за змістові модулі контр. заходів	12			60

* Цей розділ у формі таблиці можна оформити на аркуші альбомної орієнтації

** Можна подати активне електронне посилання, де розміщено критерії оцінювання видів контрольних заходів

8. Підсумковий семестровий контроль***

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання	Запитання за темами лекційних занять		10
	Практичне завдання	Розв'язання практичного прикладу	Якість отриманих результатів	30
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

*** Цей розділ у формі таблиці можна також оформити на аркуші альбомної орієнтації

9. Рекомендована література

Основна:

- Новиков Ю.В., Скоробогатов П. К. Основы микропроцессорной техники. Учебное пособие. — 4-е изд. М.: ИУИТ; БИНОМ, 2011. — 358 с.
- Ершов Н.Ю., Иващенко О.Н., Курсков С.Ю. Микропроцессоры. — Санкт-Петербург, 2002.—412 с.
- Ніколаєнко А.М. Мікропроцесорна техніка у системах автоматизації. Конспект лекцій на платформі Moodle.
- Ніколаєнко А.М. Мікропроцесорна техніка у системах автоматизації. Методичні вказівки до лабораторного практикуму на платформі Moodle.

(до 5 джерел – підручники, навчальні посібники, практикуми тощо, переважна більшість яких має бути україномовними)

Додаткова:

- Ч. Гилмор. Введение в микропроцессорную технику/ Пер. с англ. В.М. Кисельникова, В.К. Потоцкого, Л.В. Шабанова. М.: Мир, 1984.—312с.
- Токхайм Р. Микропроцессоры. Курс и упражнения. Пер. С англ., под ред. В.Н.Грасевича. М.: Энергоатомиздат, 1988.—336 с.

(до 20 джерел, значна кількість джерел має бути україномовною)

Інформаційні джерела:

(від 10 посилань)